Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

HE 68/2016 vp

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle alkolukkolaiksi sekä laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä asiantuntijalausuntoa valiokunnan käsittelyssä olevasta hallituksen esityksestä.

Alkolukkolaki

Valvottuun ajo-oikeuteen määrättyjen kuljettajien laitteiden käyttötietoja ei enää kerättäisi alkolukon valmistajan tai valtuutetun edustajan toimesta osana valvottua ajo-oikeutta. Poliisilla ei ole resurssiensa puitteissa mahdollisuutta kehittää uutta tietojärjestelmää valvottujen ajo-oikeuksien seurantaan. Lisäksi tämä valvontatyö sitoo resursseja ja tämä ei ole olemassa olevassa taloudellisessa tilanteessa järkevää. Valvontaa voitaisiin tehdä teknisesti, jos laitteiden tarkemmat tekniset vaatimukset aiheuttaisivat virheellisessä käytössä lopulta ajoneuvon käytön estymisen ja pakollisen huoltokäynnin. Liikennevalvonnassa poliisi voi valvoa sitä, että valvottava ajaa alkolukolla varustettua ajoneuvoa ja että alkolukko on säännöllisesti kalibroitu. Lisäksi puhalluskokeella voidaan varmistaa kuljettajan ajokunto.

Alkolukkolain 7 §:ssä olisi säännökset alkolukon asentamisesta, huoltamisesta, kalibroinnista ja käyttämisestä. Alkolukko tulisi asentaa ajoneuvoon niin, että lukko olisi aina ajoneuvoa kuljetettaessa toimintakykyinen. Käytännössä toimintakykyedellytys varmistaisi sen, että ajoneuvoon asennettu alkolukko olisi kaikissa tilanteissa ajoneuvoa käytettäessä toiminnassa, vaikka lakiin perustuvaa velvollisuutta laitteen käyttöön ei olisi. Näin olisi esimerkiksi koululais- ja päivähoitokuljetuksiin käytettävissä ajoneuvoissa. Alkolukkoon ei omatoimisesti saisi enää asentaa siihen kuulumattomia laitteita tai ohjelmia. Tällainen toiminta kriminalisoitaisiin. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan nämä vaatimukset ovat erittäin tärkeitä.

Alkolukkolain 8 §:ssä säädetään ajoneuvon varustamisesta alkolukolla. Valvotussa ajo-oikeudessa olevan henkilön käyttämässä ajoneuvossa tulisi olla momentin 1 kohdan mukaan standardin SFS-EN 50436-1 mukainen malli tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa säädetyt standardia vastaavan tason kansalliset vaatimukset täyttävä malli. Tällaiseen laitteeseen on mahdollista tallentaa käytön aikaiset tiedot ja ohjelmoida erilaisia toimintoja. Malliin voidaan asettaa Liikenteen turvallisuusviraston asettamat tekniset käyttömäärittelyt. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan nämä vaatimukset ovat erittäin tärkeitä valvotun ajo-oikeuden kannalta.

Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan alkolukkolain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa olevan terveysperusteisen alkolukon vaatimukset tulisi olla samalla tasolla kuin valvotussa ajo-oikeudessa, koska terveysperusteinen alkolukko on ajo-oikeuden ehtona henkilöllä, joka päihderiippuvuuden vuoksi ei muuten saisi ajokorttilupaa. Nyt hallituksen esityksen 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ajokorttilain 12 §:n 3 momentissa säädetyssä terveysperusteisessa käytössä ajoneuvoon voisi asentaa standardin SFS-EN 50436-1 tai SFS-EN 50436-2 mukaisen alkolukon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa säädetyt mainittuja standardeja vastaavan tason kansalliset vaatimukset täyttävän alkolukon.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

Jos ajoterveysperusteisen alkolukon vaatimukset ovat samalla tasolla kuin valvotussa ajo-oikeudessa, niin myös muiden säännösten tulisi olla tällöin vastaavat. Tämä tulisi huomioida ainakin 9 §:n 2 momentissa.

Ajokorttilaki

Sisäministeriö pitää perusteltuna sitä, että ajo-oikeuden ja ajokorttien myöntämiseen liittyvät säännökset keskitetään kokonaisuudessaan ajokorttilakiin. Sisäministeriö pitää myös perusteltuna sitä, että ajokieltojen pituuksien pidentämistarpeet ja vaikutukset valvotun ajo-oikeuden käyttämiselle selvitetään osana oikeusministeriön työryhmätyötä rattijuopumuksiin liittyvien menettelyiden kehittämiseksi hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla.

Sisäministeriö haluaa kiinnittää huomiota hallituksen esityksen 67 §:n ja 67a §:ien väliseen suhteeseen. 67 §:n 2 momentin perusteluissa mainitaan, että säännös on uusi, mutta vastaa nykytilannetta. Sen mukaan käräjäoikeus määräisi alkoholin perusteella rattijuopumukseen syyllistyneelle valvotun ajo-oikeuden *ehdollisen ajokiellon harkinnanvaraisten edellytysten täyttyessä*. Toisin sanoen, alkolukon määräämisen edellytyksenä olisi harkinnanvaraisten edellytysten mukaan se, että ajo-oikeus on ammatin takia ajokieltoon määrättävälle ammatin takia välttämätön eikä teosta ole aiheutunut vaaraa toisille.

Toisaalta 67a §:ssä säädettäisiin, että käräjäoikeuden on määrättävä alkoholin perusteella rattijuopumukseen syyllistyneelle valvottu ajo-oikeus, jos ajokieltoon määrättävä sitä pyytää ja hänellä on vakinainen asuinpaikka Suomessa eikä hän ole muusta syystä ajokiellossa.

Nyt voimassaolevan ajokorttilain ehdollista ajokieltoa koskevan 69 §:n 4 momentin ja sitä koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan valvotun ajo-oikeuden yhteydessä määrättävän ehdollisen ajokiellon kohdalla ei noudateta ehdollisen ajokiellon harkinnanvaraisia edellytyksiä: "Valvotusta ajo-oikeudesta on muutoin voimassa, mitä 66 §:n 4 momentissa sekä 67 ja 68 §:ssä säädetään ehdollisesta ajokiellosta ja sen täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta 67 §:n 1 momentissa säädettyjä ehdollisen ajokiellon harkinnanvaraisia edellytyksiä."

Sisäministeriön käsityksen mukaan kohtaa tulisi selventää, sillä nyt muotoillulla tavalla valvotun ajo-oikeuden myöntäminen tiukentuisi nykyiseen verrattuna, vaikka hallituksen esityksen tavoitteena on edistää alkolukolla valvotun ajo-oikeuden käyttöä. Sisäministeriön mielestä valvotun ajo-oikeuden käyttöä tulisi helpottaa ja edistää.

Neuvotteleva virkamies Minna Gråsten

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Jakelu Eduskunta, liikenne- ja viestintävaliokunta

Tiedoksi Ministeri Orpo
Kansliapäällikkö Nerg
Erityisavustaja Kortelainen
Osastopäällikkö Aaltomaa
oikeus@intermin.fi